

Bakalářská práce

2014

Jaroslav Pešek

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Bakalářská práce

Subkultura Heavy Metalu

následovníci d'áblova hlasu?

Vedoucí práce: PhDr. Vít Erban, Ph.D.

Autor práce: Jaroslav Pešek

Studijní obor: Humanistika - prezenční

Ročník: III.

2014

Prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným zákonem č. 111/1998 Sb. zveřejněny i posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním mé práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 31.1.2014

Podpis studenta .....

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Vítu Erbanovi Ph.D. za užitečné připomínky a trpělivost při korekcích textu.

OBSAH

Úvod	5
1. Heavy metal	7
1.1. Vymezení pojmu heavy metal	7
1.2. Stručná historie heavy metalu jako hudebního stylu	7
1.3. Podžánry heavy metalu	8
1.4. Společenské role v heavy metalové subkultuře	14
1.5. Davové tance	16
2. Kontroverzní témata spojená s heavy metalem	18
2.1. Společnost proti heavy metalu	18
2.2. Gender	20
2.3. Heavy metal a náboženství	21
2.4. Násilí a smrt	26
2.5. Drogy a alkohol	28
3. Témata obsažená v textech	29
3.1. Náboženství	29
3.2. Násilí a smrt	30
3.3. Heavy metal na straně společnosti	31
3.4. Gender	32
3.5. Alkohol	33
Závěr	34
Seznam literatury	35
Obrazová příloha	37
Abstrakt	40

Úvod

Ve svých počátcích se kulturní antropologie zabývala hlavně zkoumáním preliteratečních kultur. Toto zaměření vycházelo z potřeby poznat odlišné kulturní systémy, s nimiž se setkávali cestovatelé po celém světě. Nelze však zaměňovat cestovatele s antropology. Samozřejmě je možné, aby antropolog byl zároveň cestovatel a naopak. Musíme ale přísně rozlišovat mezi výsledky prací těchto dvou skupin. Cestovatelé většinou na svých výpravách pořizovali důkladný fotografický materiál, či množství videozáznamů aniž by se snažili o plné porozumění dokumentovaných skutečností. Získávali tak pouze velice kusé informace, které pak na veřejnosti prezentovali jako plnohodnotný výzkum, naproti tomu antropologové se snažili pečlivě analyzovat zjištěné skutečnosti a prezentovat je v širším kontextu zkoumané kultury.¹ Díky tomu dokázala kulturní antropologie nashromáždit velké množství užitečných informací a poukázala tím na obrovskou kulturní rozmanitost.

V posledních letech se ale pozornost badatelů obrací na naše prostředí, na prostředí odkud kulturní antropologie vzešla, na euroatlantickou civilizaci. Samozřejmě naše civilizace je velice rozsáhlá, téměř globální, a tak v sobě zahrnuje větší množství kultur. To prakticky znemožňuje popisovat kulturu společnou všem příslušníkům naší civilizace, pokud vůbec o nějaké nám všem společné kultuře můžeme mluvit. Výzkum naší civilizace tak musí probíhat jinak. Je třeba se zaměřit na menší skupiny obecně označované jako subkultury. Moje práce se bude věnovat subkultuře, ve které nalezneme lidi vyznačující se společnou náklonností k tvrdé hudbě. Budu se tedy zabývat „heavy metalovou subkulturou“.

Než přistoupím k objasnění cílů a struktury práce, rád bych vysvětlil druhou část jejího názvu. Proč jsem zvolil výraz „Následovníci d'áblova hlasu?“ Označení „d'áblův hlas“ začalo pro heavy metal používat *Hudební informační centrum pro rodiče* neboli *PMRC (Parents' Music Resource Centre)* v osmdesátých letech. „*PMRC předložilo veřejnosti teorii, že rostoucí statistiky sebevražd a násilnění mezi teenagery by mohly být dány za vinu obscénním rockovým textům.*“² Každý, kdo tuto teorii odmítl a nepřestal poslouchat heavy metalovou hudbu, se stal „následovníkem d'áblova hlasu.“ A právě o takových lidech bude moje práce.

---

¹ Srov. LÉVI-STRAUSS, C. *Smutné tropy*, s. 10.

² CHRISTE, I. *Ďáblův hlas: Heavy metal kompletní historie pro znalce*, s. 129.

Hlavním cílem mé práce je představit heavy metalovou subkulturu v jejím celku i v jejích podstatných detailech. Nebudu zkoumat heavy metal jen jako hudební styl, ale zaměřím se také na typické znaky jeho posluchačů, například způsob oblékání, používané symboly atd. Dále bych se chtěl pokusit vyvrátit některé předsudky, které o této subkultuře panují v širší společnosti. Nebudu však zastávat pozice zkoumané subkultury, ale pokusím se o nestranné hodnocení některých kontroverzních témat. K těmto tématům patří například otázka genderu, násilí, cenzury, drog a náboženství.

Práce je rozdělena na tři hlavní části. V té první se zabývám vymezením pojmu „heavy metal“ a stručnou historií tohoto hudebního žánru. Druhá část je věnována heavy metalové subkultuře jako takové a rozebírám zde výše zmíněná kontroverzní témata. Důraz je kladen na střetávání společnosti s heavy metalovou subkulturou. V poslední části se zaměřuji na texty písní, kterými se prezentují nejkontroverznější hudební uskupení v tomto žánru. Práci ukončuji obrazovou přílohou, v níž jsou obsaženy například fotografie tzv. davových tanců.

V češtině vyšel o heavy metalu jen velmi malý počet publikací. Hlavním zdrojem pro mne byla kniha *Ďáblův hlas: Heavy metal, kompletní historie pro znalce* od amerického autora Iana Christe, která zmiňuje velké množství problémů a zajímavých fenoménů spojovaných s heavy metalem. Z další česky psané literatury mám k dispozici už jen biografie jednotlivých kapel. Za velice podnětné považuji dokumenty kanadského dokumentaristy a antropologa Sama Dunna. Dalším zdrojem mé práce jsou časopisy zabývající se daným hudebním žánrem, jako *Spark*, *Hardrocker*, *Rock Hard* apod. Také čerpám z rozhovorů s účastníky zkoumané subkultury. Hodně mi pomohl například Karel Balčírák, šéfredaktor časopisu *Spark*. Nelze opomenout ani samotné texty písní, které využívám hlavně v poslední části práce. Aby má práce nebyla postavena jen na textech generovaných samotnou subkulturou, používám například i novinové články z *Rudého práva*, které vycházely za komunistického režimu. Dále zmiňuji knihu od německého protestantského kněze Ulricha Bäumera *Chceme jen tvoji duši*, která se dosti nevybíravě vyhrazuje proti heavy metalové subkultuře.

1. Heavy metal

1.1. VYMEZENÍ POJMU HEAVY METAL

V literatuře i v běžné mluvě se objevuje dvojí chápání pojmu *heavy metal* užší a širší. Považuji za vhodné na tento rozdíl upozornit a zároveň osvětlit, jak pojem heavy metal používám já v této práci. Prvním způsobem chápání je heavy metal prezentován jen jako jeden z podžánrů metalu, přičemž někdy bývá sjednocován s *NWOBHM*³ a někdy jen s prvními kapelami tohoto žánru jako například Black Sabbath. V tomto chápání je zastřešujícím pojmem *metal*.

Rozšířenější variantou chápání pojmu je heavy metal v širším slova smyslu, kdy je heavy metal chápán jako pojem zastřešující všechny jeho podžánry jako například *thrash metal*, *power metal*, *black metal*, atd. Speciálním odvětvím heavy metalu se věnuji v dalších kapitolách. Takto používám pojem heavy metal i v této práci.

1.2. STRUČNÁ HISTORIE HEAVY METALU JAKO HUDEBNÍHO ŽÁNRU

Heavy metal jako hudební styl má své kořeny v hard rocku a blues. Tyto vlivy jsou velice snadno rozeznatelné v raných písních prvních metalových kapel. Na to, která kapela jako první hrála heavy metal, nepanuje jednotný názor. Někteří mají za to, že to byli Led Zeppelin, jiní si myslí, že první metalovou kapelou byli Deep Purple. Většinovým názorem ale je, že heavy metal stvořili Black Sabbath, kteří podlazením kytar a napjatým hlasem Ozzyho Osbourny dosáhli na tehdejší dobu děsivého a šokujícího zvuku. Black Sabbath se v počátcích potýkali s vlnou kritiky, která je často považovala za satanovy vyznavače: „*Hned na prvním LP vzývali satana, který pak pochopitelně přišel. Přislíbil jim úspěch po celém světě pod tou podmínkou, že budou hrát každý rok o Velkém Sabatu (...) hudbu úplně ideálně temperovanou pro pekelné slavnosti. Pro černý sabat, ten krvavý...*“⁴

Existovali však i lidé, kterým hudba prezentovaná touto skupinou imponovala, a kteří zatoužili hrát podobnou hudbu. Následoval obrovský rozvoj žánrů, kdy starší

---

³ New Wave Of British Heavy Metal.

⁴ BÄUMER, U. *Chceme jen tvoji duši, rocková scéna a okultismus, fakta a souvislosti*, s.12.

rockové kapely přitvrdily a snažily se dosáhnout podobného zvuku, jako Black Sabbath. Následovala již zmíněná NWOBH, díky níž se heavy metal dostal za oceán do severní Ameriky, kde zmutoval do takzvaného *glam metalu*. Když se americká společnost nasýtla přeslazeného glam metalu, dostal se ke slovu *thrash metal*. Poté nastala doba, kdy mezi sebou kapely začaly soutěžit v tom, která z nich bude rychlejší, brutálnější či více šokující. V průběhu tohoto závodu vznikaly subžánry jako *speed metal*, *black metal*, *death metal* nebo *doom metal*. Samozřejmě vždy, když se objevil nový žánr, neznamenal to zánik toho předchozího, ale lze mluvit o upozaděnění kapel hrajících starší žánry. Proto se některé kapely rozhodly pro odvážné kroky a začalo mísení žánrů. Největšími průkopníky v tomto ohledu byli členové skupiny Anthrax, kteří začali spolupracovat s punkovou kapelou S.O.D. a dali tak své hudbě nový směr. Ještě výraznější však byla jejich spolupráce s rapery UTFO. Tímto spojením dali Anthrax vzniknout novému subžánru, který dostal jméno *nu-metal*. Vznikem nu-metalu ale rozvoj nových odnoží heavy metalu neustal. V současné době se velké popularitě těší tzv. *pagan metal* a jemu velice podobný *folk metal*.

1.3. PODŽÁNRY HEAVY METALU

Tato kapitola stručně popisuje jednotlivé podžánry heavy metalu. Považuji za důležité zmínit alespoň nejvýznamnější odnože tohoto hudebního stylu. Zdůrazňuji, že členění je velice komplikované, často vůbec nelze dohledat, z jakých kořenů konkrétní podžánr vychází a v některých případech je jeden a ten samý podžánr označován různými jmény. I přes rozdílné výklady týkající se členění podžánrů je velmi důležité nastínit hlavní rysy jednotlivých odnoží heavy metalu, protože se mezi sebou mnohdy dosti výrazně odlišují, a často jsou i názorově protichůdné (*christian* vs. *black metal*). Kromě hlavních rysů týkajících se samotného hudebního projevu zmiňuji také některé typické subkulturní znaky, jako je oblékání, životní styl, symboly a další prvky, které jsou pro jednotlivé podžánry typické.

- *Clasic metal*

U tohoto žánru panují největší nesrovnalosti. Nejen že není jisté, zda ho vůbec řadit k heavy metalu, ale neexistuje pro něj ani jednotný název. Většinou je tato počáteční fáze označována prostě heavy metal, ale pro odlišení od nadřazeného pojmu budu užívat označení *clasic metal*. Nejasnosti pramení z mnohosti názorů

na to, která kapela jako první hrála heavy metal. Přidržíme se názoru, že classic metal, a tím i heavy metal, založila birminghamská kapela Black Sabbath. Black Sabbath jako první ve svých písních kladli zvláštní důraz na témata spojená s čarodějnictvím a mysticismem. Image kapely se nijak zvlášť nelišila od dřívějších rockových skupin, ovšem typickým znakem kapely se staly výrazné stříbrné kříže, které členové skupiny nosili prakticky neustále na krku.⁵ Aby posílili mystickou atmosféru, která ke kapele přitahovala stále více příznivců, začali Black Sabbath kříž používat i při pódiových efektech. Ovšem došlo k velice důležité změně. Black Sabbath kříž obrátili a později dokonce zapálili. Tímto krokem samozřejmě přitáhli pozornost samozvaných satanistů. Zde začínají problémy střetávání heavy metalové subkultury s širší společností.

V této fázi nelze ještě mluvit o přísně oddělené subkultuře heavy metalu, protože ta se teprve začínala rodit. Už zde jsou ale patrné některé prvky image, kterou se posléze členové heavy metalové subkultury začnou vyznačovat. Jde především o dlouhé vlasy, černé oblečení a kříže (někdy i obrácené).

- *New Wave Of British Heavy Metal (NWOBHM)*

Jedna z nejsilnějších a nejvlivnějších odnoží heavy metalu. Vzniká na přelomu osmdesátých let dvacátého století a snoubí v sobě prvky hard rocku a punku, který v té době prožíval obrovský boom. Oproti hard rocku však v NWOBHM lze rozpoznat složitější hudební aranžmá, komplikovanější melodie a agresivnější rytmus. Velice důležitým znakem je také hra dvou (někdy i tří) sólových kytar a zpěvák s velkým hlasovým rozsahem. Sociolog Dick Hebdige definoval NWOBHM takto: „*Je to kuriózní směs estetiky hippies a machismu z fotbalových tribun.*“⁶ K fotbalu má tato odnož heavy metalu opravdu velice blízko, nejen že se jedna z jejích největších postav, Steve Harris, téměř dostala k hraní v nejvyšší anglické fotbalové lize⁷, ale několik let přetrvávala tradice pořádání přátelských utkání mezi členy významných kapel Iron Maiden a Def Leppard.

NWOBHM však nepřinesla jen změnu hudby, výrazně se proměnil také vzhled příslušníků subkultury. Změnu inicioval zpěvák skupiny Judas Priest,

---

⁵Srov. SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže, uvedení do problematiky*, s. 207.

⁶HEBDIGE, D. *Subculture: The meaning of style*, s. 155.

⁷V amatérském klubu Beamouth si ho všimli scouti slavného West Hamu. Harris nakonec ve West Ham zůstal jen pár tréninků, následně se rozhodl pro hudbu.

Rob Halford. Na jednom z londýnských vystoupení se na jevišti objevil v upnutých kožených kalhotách s koženými kšandami, ověšen různými kovovými přívěsky a s náramky pobitými ocelovými hřeby.⁸ Jeho vzezření dav uchvátilo a tak začal být napodobován. Málokdo v té době ale věděl, jak image vznikla. Díky své homosexuální orientaci Halford často navštěvoval různé sex shopy a dostal nápad využít něco z nabízeného sortimentu i v kapele. „*Navštívil jsem jistého pana S v Soho a úplně mi to vyrazilo dech. Řekl jsem, vezmu si tyhle pouta, kroužek na penis, bič a pár dalších věcí. Takhle to všechno začalo.*“⁹

- *Glam metal (glam rock, hair metal)*¹⁰

Glam metal je první mutací klasického heavy metalu, která vznikla na americkém kontinentu. Tato větev heavy metalu je spjata především s městem Los Angeles. Vyznačuje se složitými kytarovými sóly, chytlavými melodiemi a zpěvem ve vysokých polohách. Naopak ztrácí se agresivní rytmus a zvuk se velmi zjemňuje. Texty se věnují typicky alkoholu, drogám a nevázanému sexu, naproti tomu ale kapely produkují velké množství milostných balad. Tato změna směru byla zapříčiněna hlavně tím, že kapely hrající klasický heavy metal nebyly americkými posluchači přijaty. Respektive nebyly přijaty mainstreamovými médii a tak se k běžnému člověku ani nedostaly. Proto se skupiny vzniklé v Americe rozhodly radikálně proměnit tak, aby splňovaly kritéria pro vysílání v MTV. Prostřednictvím této hudební televize se tak metal dostal do povědomí širších vrstev obyvatelstva za oceánem.¹¹

Podobně jako NWOBHM i glam metalisté si opatřili vlastní uniformu. Šlo jim samozřejmě o co největší odlišnost od svých předchůdců, a tak zatímco NWOBHM zdůrazňovala především mužské atributy, glam metal se vydal opačnou cestou. Ideálem byla „uni-sex image“, což v praxi znamenalo, že muži používali make-up, tupírovali si vlasy, nosili sukně, apod.

- *Thrash metal*

Další veledůležitý podžánr heavy metalu, který vznikl ve Spojených státech. Po hudební stránce se thrash metal vrací ke kořenům NWOBHM a navíc zdůrazňuje

---

⁸ Viz obrazová příloha v závěru práce, obr.1.

⁹ *Sedm epoch rocku* [film], režie: WHATELY, F.

¹⁰ Název je odvozen z anglického glamour – okouzující.

¹¹ Srov. CHRISTE, I. *Ďáblův hlas...*, s. 88-92.

punkovou složku. Velice patrný je také vliv hardcoru¹². To znamená zrychlení tempa, méně melodičnosti a hrubý hlasový projev. Upouští od hédonistických témat glam metalu a naopak svými texty kritizuje politiku, společnost, náboženství. Žádné palčivé společenské téma není opomenuto, naopak je s velkou dávkou hrubosti bombardováno velice přesně mířenými námitkami.

Ani thrash metal nezůstal pozadu v budování vlastní image. Opustil pompézní pódiové show a namísto toho volil jednoduchou jevištní stavbu. I v oblékání příslušníků tohoto podžánru je hlavním rysem jednoduchost, která se vyznačuje džínovými kalhotami a bundami, doplňkem často bývaly náramky s takzvanými pyramidami z kovu. Džínové bundy byly často ozdobeny nášivkami s logy oblíbených kapel.

- *Power metal*

Jedná se o méně významnou odnož heavy metalu vznikající souběžně s glam metalem. Je podobně jako thrash metal výrazně tvrdší a rychlejší než glam, ovšem oproti thrash metalu je mnohem melodičtější. Hlavním znakem jsou texty převážně z oblasti fantasy, zabývající se tématy, jako jsou rytířské souboje s draky, smlouvy mezi lidmi a vílami apod. Vzezřením se nijak zvlášť neodlišují od thrash metalu.

- *Speed metal*

Podžánr, který je někde na pomezí mezi thrash metalem a NWOBHM. Typickým znakem je velmi vysoké tempo a virtuózní technicky náročná sóla, která jsou taktéž hrána v obrovské rychlosti. Nejedná se o nijak zvlášť silnou odnož heavy metalu. Image je prakticky stejná jako u thrash metalu.

- *Death metal*

Vzniká v první polovině osmdesátých let ve Spojených státech, především na Floridě. Typickými znaky jsou rychlé a úderné kytarové riffy, velice složitá rytmička a především typický chraplavý či bručivý zpěv označovaný jako growling¹³ či screaming¹⁴. Zpěváci, kteří zvládají jak screaming tak growling, jsou

---

¹² Hardcore je hudební styl vzniklý v USA jako odpověď na komercializaci punkové scény. Oproti punku je ovšem mnohem energičtější.

¹³ Zpěv v hlubších polohách, často nesrozumitelný znějící velmi temně a melancholicky.

¹⁴ Od growlingu se liší hlavně vyššími tóny, je často mnohem srozumitelnější a vyjadřuje spíše pocity hněvu či nenávisti.

velmi vzácní a tak se vůbec poprvé objevuje fenomén dvou zpěváků v jedné kaple. Název tomuto podžánru dala kapela Death, která jako vůbec první ve své hudbě vyjádřila emoce typické pro tuto odnož heavy metalu, jako jsou hněv a beznaděj. Typickými tématy jsou brutalita, politika, satanismus a samozřejmě smrt. Často se v jedné písni kombinují všechna tato témata. I přesto, že stylově se death metal od ostatních podžánrů velice odlišil, nezavedl žádnou specifickou image. Příznivci tohoto stylu zůstali u thrashového vzezření, jediným rozdílem bylo zdůrazňování různých satanistických znaků a symbolů.

- *Black metal*

Pravděpodobně nejkontroverznější odnož heavy metalu vznikla po mutaci death metalu na evropském kontinentu, především pak ve Skandinávii. Zvukově jde o podobný styl, jakým se prezentovaly americké death metalové kapely, jen s tím rozdílem, že black metal jde ještě dál. Chce být temnější a více šokující. V textech je brutalita dotažena až na hranice lidské představitosti a často se také objevují oslavné ódy na Satana. Není náhodou, že black metal vznikl právě ve Skandinávii, kde podle výzkumu Eurobarometru z roku 2005 žije okolo 80% věřících obyvatel.¹⁵ Témata black metalu tak nalákala množství jedinců, kteří byli unaveni z tradičního protestantského prostředí.

Temná témata, kterými se black metal zabýval, se tentokrát projevila také ve vzezření vyznavačů tohoto stylu. Hudebníci a fanoušci se snažili vypadat jako opravdoví zplozenci pekla. Typické jsou dlouhé černé pláště, různé kovové náramky nebo obojky a bílé líčení obličeje, které často bývá doplněno o černé stíny okolo očí.¹⁶ Velice časté je také vyobrazování různých satanistických znaků a symbolů na oblečení jednotlivých členů.

- *Nu-metal*

Podžánr heavy metalu, který vznikl v druhé polovině devadesátých let. Jde o zvláštní mutaci hip hopu a heavy metalu, která navíc velmi často přejímá death metalové prvky, především zpěv. Typická nu-metalová skladba v sobě snoubí čistý melodický zpěv, rap, growling a screaming. Získává tak možnost kombinovat procítěné, téměř baladické pasáže a pasáže, z nichž je díky screamingu cí-

---

¹⁵ *Social values, Science and Technology* [PDF]. Evropská komise, 2005-06, [cit. 2010-01-07]. Dostupné online na http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_225_report_en.pdf.

¹⁶ Viz obrazová příloha na konci práce, obr. 2.

tit hněv a agresivita. Dnes můžeme nu-metal řadit k nejoblíbenějším heavy metalovým odnožím.

Image typického fanouška nu-metalu nemá nic společného se vzhledem fanoušků ostatních podžánrů heavy metalu, protože nu-metal přebírá módu hip hopu¹⁷. Typické jsou volné kalhoty, barevná trička a čepice s rovnými kšilty.

- *Pagan metal*

Jde o odnož heavy metalu, v níž se hudebníci nechávají inspirovat vzdálenou historií svých zemí. Kapely se proto snaží vzhledově co nejvíce přiblížit svým předkům. Podle toho, kterému období se hudebníci věnují, se pak pagan metal dále dělí například na *viking metal*, *celtic metal*, *slavonic metal*, atd. Velice časté je používání pro heavy metal neobvyklých nástrojů, jako jsou dudy, flétny, housle a podobně.

- *Christian metal (white metal)*

Křesťanský metal je jedním z méně známých odnoží heavy metalu, ale v posledních letech si získává stále více fanoušků. Vznikají dokonce velké festivaly orientované přímo na něj. Po hudební stránce christian metal prostupuje všemi podžánry, ale od ostatních ho odlišují texty orientované na křesťanství a velebící Boha. Vzhledově se posluchači liší jen tím, že na svém oblečení nezobrazují satanistické symboly.

- *Doom metal*

Tento podžánr bývá často zaměňován s black metal, se kterým sdílí zálibu v temnotě a v satanismu. Liší se ovšem tempem, doom metal je výrazně pomalejší, nesnaží se o zběsilé vyjádření nenávistných emocí, ale jde mu spíše o ponurou atmosféru vytvářenou hutnými a valivými kytarovými riffy a velice hlubokým growlingem.

- *Symphonic metal*

Vyznačuje se hlavně častým užíváním kláves a operním zpěvem. Dnes je tento podžánr velice populární, především jeho odnož *female fronted symphonic metal*, ve kterém je hlavní osobou kapely vždy zpěvačka.

Tento seznam heavy metalových odnoží není dozajista úplný, existuje ještě velká spousta dalších mutací a nepochybně budou další vznikat. Můžeme se tak

---

¹⁷ Někdy bývá nazývána "skate" módou.

setkat například s *Gothic doom metalem*, *Melodic black metalem*, *Brutal death metalem*, atd. Podžánry popsané výše však dostatečně ilustrují názorovou i vzhledovou různost uvnitř heavy metalové subkultury.

1.4. SPOLEČENSKÉ ROLE V HEAVY METALOVÉ SUBKULTUŘE

Heavy metalová subkultura se skládá z několika základních skupin jednotlivců, z nichž každá má svoji specifickou funkci, ale žádná není ostatním nadřazená. Je třeba zdůraznit, že vazby mezi jednotlivými skupinami jsou velice silné a často se celá subkultura označuje pojmem rodina. Ronnie James Dio¹⁸ na toto téma říká: „*Naše subkultura je jedinečná tím, že jsme všichni jako jedna velká rodina, která má společný jazyk – metal.*“¹⁹ Typologie těchto skupin není nikde v literatuře rozpracována, a proto se snažím předložit svou vlastní, kterou stanovuji na základě dlouhodobého pozorování heavy metalové subkultury.

Dle mého názoru se v subkultuře objevují čtyři základní skupiny: (1) členové kapel, (2) fanoušci, (3) technický personál a (4) teoretici. Toto dělení je opravdu jen základní a každé odvětví lze dále dělit na specifitější skupiny.

- *Členové kapel*

Pravděpodobně nejdůležitější skupina, která do jisté míry určuje, jakým směrem se bude subkultura dále rozvíjet. Důležitost kapel je dobře patrná i z historie, kdy například způsob, jakým se členové kapel oblékali, do velké míry ovlivnil i způsob oblékání ostatních členů subkultury. Tato skupina má i další velice důležité funkce jako je skládání hudby a pořádání koncertů, které jsou příležitostí pro setkávání členů subkultury nehlédě na jejich geografické rozložení.

Typické nástrojové složení heavy metalové kapely je následující: bicí, basová kytara, dvě elektrické kytary a zpěv. Často bývají součástí kapely také elektronické klávesy a v poslední době se stále více rozvíjí trend přidávání dalších, pro heavy metal netradičních nástrojů²⁰. Členové různých kapel, kteří hrají na stejné nástroje, se velice často stýkají a předávají si své zkušenosti, ať už pro-

---

¹⁸ Zpěvák, který prošel kapelami jako Elf, Rainbow, Black Sabbath nebo DIO.

¹⁹ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

²⁰ Toto je patrné zejména u folk metalových kapel, například švýcarská kapela Eluveitie používá krom klasických nástrojů také dudy, housle a flétny.

střednictvím různých internetových fór nebo osobně. Znamější hudebníci také často pro své kolegy pořádají různé workshopy, kde předávají své vědomosti méně zkušenějším kolegům.

- *Fanoušci*

Rozhodně nejpočetnější skupina, bez které by veškeré snažení členů kapel bylo zbytečné. Že se fanoušci od sebe odlišují vzhledem, jsem již probral v předchozí kapitole, ale zde mi zbývá rozlišit několik druhů fanoušků podle toho, jak moc se zapojují do koncertů, či jak moc je prožívají.

- *Sympatizanti* – Jde o jedince, kteří sice heavy metal poslouchají, ale výhradně z hudebních nosičů, koncertů se neúčastní a společnost ostatních metalistů cíleně nevyhledávají.
- *Přihlížeči (čumilové)* – Takto se v rámci subkultury označují jedinci, kteří ač chodí na koncerty, nijak nenapomáhají k vytváření atmosféry.
- *Hroziči (headbangers)* – Nejvýraznější skupina fanoušků, která z větší části vytváří atmosféru na koncertech. Velmi často znají veškeré texty vystupující kapely a po celou dobu koncertu zpívají společně se zpěvákem, koncert si užívají opravdu naplno, až se někdy může zdát, že jsou hudbou vytrženi z reality. Svůj anglický název headbangers získala tato skupina díky typickému „tanci“, kterému se všude po světě říká *headbanging*²¹. Headbanging spočívá v širokém postoji v mírném předklonu a v kroucení hlavou. Pokud má headbanger dlouhé vlasy, pak má tento způsob tance největší efekt. Hroziči se také velmi často účastní speciálních „davových tanců“, jako je například mosh-pit, stage diving nebo wall of death, o tom ale později.
- *Groupies* – Specifická role fanoušků nebo spíše fanynek. Dnes už groupies prakticky vymizely, ale v osmdesátých letech byly velmi populárním elementem glam metalu. Šlo o ženy a dívky, které jezdily s kapelou na každý koncert často i společně v jednom autobusu. Po skončení koncertu pak nabízely členům kapely sexuální služby, ale nikoli za úplatu, nejde o prostitutky, odměnou jim bylo pouze to, že se mohly na pár hodin těšit ze společnosti svých oblíbenců.

---

²¹ V ČR známý také jako “kroucení řepou”.

- *Technický personál*

Technický personál jsou lidé, kteří mají na starost hladký průběh koncertů nebo umožňují kapelám nahrávat nová CD. Řadí se mezi ně například obsluha mixážního pultu v nahrávacím studiu, zvukař²², osvětlovač nebo takzvaní „bedňáci“²³.

- *Teoretici*

Nejméně početnou skupinou jsou teoretici. Jde především o hudební novináře, kteří publikují pro nějaký tištěný²⁴ či webový magazín. Pro samotnou subkulturu jsou velice důležití, mají totiž za úkol hodnotit výkony kapel při živých vystoupeních a kvalitu jednotlivých nahrávek. Běžný fanoušek totiž nemá možnost probírat se obrovským množstvím kapel, a tak může často přijít z koncertu velmi zklamán kvalitou hudby. Má ovšem také možnost nechat se navést některým z teoretiků na správný koncert. Zde je ovšem důležité, aby novináři byli nezaujatí a nehájili zájmy kapel, ale spíše zájmy fanoušků.

Toto dělení doufám dostatečně ukazuje, jak se jednotlivé skupiny liší, jaké mají úkoly a jak jsou na sobě jednotlivé skupiny závislé. Probíhá mezi nimi velice častá komunikace a žádná z nich není ostatním nadřazená. Je třeba uvědomovat si tuto různost uvnitř subkultury, ale neméně důležité je pocítovat její vnější jednotu.

1.5. DAVOVÉ TANCE

Téma davových tanců se stalo velmi diskutovaným kvůli nepříjemné události, která se odehrála 24.5. 2010 v pražském klubu Abaton, kdy při jednom z davových tanců zemřel devatenáctiletý fanoušek. Následně byl zpěvák vystupující kapely obviněn z vraždy a dlouho souzen, nakonec byl propuštěn na kauci.²⁵ Situace vyvolala bouřlivou diskuzi napříč heavy metalovou subkulturou a rozdělila ji na dva tábory. Zakk Wylde, hlavní postava kapely Black label society, se k problému vyjádřil následov-

---

²² Označení zvukař bývá často používáno také pro obsluhu nahrávacích studií, jejich úkoly jsou dost podobné. Oba zajišťují kapele dobrý zvuk, zvukaři jsou ovšem specialisté na živé koncertování, zatímco obsluha studií se vyzná spíše ve studiovém nahrávání.

²³ Bedňák je člověk, který nosí kapele aparát a nástorje na pódium, případně pomáhá se stavbou pódia či pódiovými efekty. Najímají si je především známější kapely, které mají dostatečné finanční prostředky na jejich angažování.

²⁴ Nejznámějším světovým magazínem zabývajícím se heavy metalem je *Kerrang!*, v Čechách pak *Spark* nebo *Pařát*.

²⁵ Šlo o koncert kapely Lamb of god, zpěvák Randy Blythe měl údajně strčit fanouška z pódia, ten upadl na hlavu a na následky zranění 23.6. 2010 umírá.

ně: „*Je mi jasné, že k některým koncertům to prostě patří, ale nemá cenu, aby na koncertech docházelo ke zranění.*“²⁶ Naproti tomu kytarista kapely Rotting Christ má úplně opačný názor. „*Celý metal je nebezpečný, takže pokud někdo touží po životu bez rizika, ať si s metalem nezahrává.*“²⁷

- *Wall of death (stěna smrti)*

Stěnu smrti vyvolává zpěvák vystupující kapely, který vyzve publikum, aby se rozdělilo na dvě poloviny a vytvořilo volný prostor uprostřed. Obě skupiny se následně na pokyn zpěváka rozeběhnou proti sobě a srazí se.²⁸ Po srážce se většinou utvoří *mosh-pit*.

- *Mosh-pit (kotel)*

Kotel vzniká spontánně většinou uprostřed davu pod pódiem. Jde o tanec, kdy jeho účastníci pobíhají dokola a vzájemně se srážejí.²⁹ Někdy uprostřed kotle dochází také k *pogu*, což je tanec zavedený punkovou subkulturou, kdy okolo sebe fanoušci máchají rukama a vykopávají nohy vysoko nad hlavu.

- *Crowd-surfing*

Pokud jedinec provozuje crowd-surfing, znamená to, že je fanoušky okolo vyzvednut do výšky a ostatní si ho následně podávají.³⁰ V ideálním případě se dotyčný dostane až k pódiu, kde je davem vyhozen na volné prostranství, častěji se ale stává, že jeho pouť končí velice záhy a on dopadne na záda člověka stojícího před ním.

- *Stage-diving*

Jde o pravděpodobně nejnebezpečnější davový tanec ze všech a na většině koncertů je zakázán, jinde je však podporován a někdy k němu dokonce zpěvák vybízí. Fanoušek se dostane přes ochranku a vyšplhá na pódium, tam se rozhlédne a skočí zpět do davu.³¹ Pokud ho dav chytí a udrží nad hlavami, je vše v pořádku, ale je velká šance, že bude skokan nebo fanoušek pod ním zraněn. Právě při stage-divingu zemřel fanoušek na koncertě Lamb of god. Stage-diving

---

²⁶ TESAŘ, V.; VAVROUCHOVÁ, P. Stage diving anketa, *Spark, rock magazine*, 2012, roč 21., č. 8, s. 29.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ Viz obrazová příloha v závěru práce, obr. 3.

²⁹ Viz tamtéž, obr. 4.

³⁰ Viz tamtéž, obr. 5.

³¹ Viz tamtéž, obr. 6.

navíc ohrožuje nejen fanoušky, ale také členy kapely, ti totiž nemohou vědět, kdo vylezl na pódium a co má v úmyslu. Takto přišel o život kytarista thrash metalové kapely Pantera, Dimbag Darell.³²

Davové tance jsou jistě velmi nebezpečné a nutno říct, že si to většinou uvědomují i pořadatelé koncertů a dělají vše pro to, aby byl alespoň stage-diving vymícen, problém ale je, jak uhlídat několikatisícový dav. Proto do značné míry záleží na zdravém rozumu každého jedince v davu, zda se do tance připojí či nikoli. Účast je totiž čistě dobrovolná.

2. Kontroverzní témata spojená s heavy metalem

2.1. SPOLEČNOST PROTI HEAVY METALU

Heavy metal už od počátků vzbuzoval v lidech emoce, které často nechápali. Někomu ponurá atmosféra heavy metalu přitahovala, jiní se jí báli a jiní ji považovali za rouhání či vzpuru proti tradičním hodnotám. Heavy metal tak musel od začátku čelit silné vlně kritiky. Metalisté se proti kritice ohrazovali tím, že společnost zatím nedokázal pochopit nebo plně docenit význam nově vzniklého stylu. Situace ale není tak černobílá, některé kritiky samozřejmě byly oprávněné, jiné však byly psány velmi tendenčně. Jeden příklad za všechny, Ulrich Bäumer snažíc se usvědčit zpěváka Ronnieho Jamese Dia ze satanismu píše toto: „*Při jednom živém koncertu ukázal Ronnie James Dio satanský pozdrav, při němž je vystřelen ukazováček a malíček (tím jsou symbolizovány dva rohy). Zpěvák přitom zařval na obecnstvo a mnozí mu odpověděli tímtež satanským pozdravem.*“³³ Zde autor očividně mystifikuje. Zmíněný pozdrav totiž jak Dio, tak většina členů heavy metalové subkultury interpretuje úplně jinak, téměř protikladně. Sám Dio vysvětluje jeho význam takto: „*Má rodina pochází z Itálie a všichni byli velmi pověřiví. Když mě babička vodila po ulici a potkala někoho, kdo se na ni zle podíval, dělala právě toto gesto. Když jsem se ptal, co to znamená, řekla mi, že to je „malocchio“, a že nás chrání před zlými silami v pohledech ostatních lidí. Zdvížené prsty mají zakrýt oči vysílající zlé*

---

³² Na koncertě Pantery v Columbusu (Ohio) vylezl na pódium fanoušek Nathan Gale a zastřelil Darella, bedňáka kapely Erina Hulka, bodyguarda Jeffa Thompsona a fanouška Nathana Braye. Dále postřelil technika Johna Brookse a tour managera Chrise Palusku.

³³ BÄUMER, U. *Chceme jen tvoji duši ...*, s. 17.

pohledy.³⁴ Na obranu Ulricha Bäumera je však třeba říci, že není jediný, který si význam gesta vysvětluje jako ďáblový roh. Tento názor je poněkud rozšířený, ale většina členů heavy metalové subkultury ho nesdílí.

I přes veškeré hlasy brojící proti heavy metalu, heavy metalová subkultura narůstala a dosahovala stále větších rozměrů. V polovině osmdesátých let byli metalisté k vidění na každém rohu a jejich typická vizáž dráždila širší společnost. Nešlo však jen o vzhled, ještě větším problémem se ukázaly být postoje heavy metalu prezentované v textech písní, které ač nenabádaly přímo k revoltě, se staly hrozbou veřejného pořádku.³⁵ Nejsilnější útok proti metalové hudbě se odehrál v USA v roce 1984. Susan Bakerová³⁶, Tipper Goreová³⁷ a několik dalších manželek vysoce postavených členů kongresu se rozhodly založit takzvané „Hudební informační centrum pro rodiče“ neboli „PMRC“³⁸. „*Tato skupina předložila veřejnosti teorii, že rostoucí statistiky sebevražd a znásilnění mezi teenagery by mohly být dány za vinu obscénním metalovým textům.*“³⁹ PMRC díky svému politickému vlivu nakonec dosáhlo svého. Nahrávací společnosti musely povinně na každou rockovou či metalovou nahrávku, která nebyla PMRC označena za neškodnou, umístit varovnou nálepku upozorňující na explicitní sexuální a násilný obsah. Tímto však boj neskončil. Dee Snider, hlavní postava glam metalové kapely Twisted Sister, byl pozván, aby hájil zájmy heavy metalu přímo ve Washingtonu.⁴⁰ Dee Snider všechny zaskočil svým připraveným projevem, který měl hlavu a patu. Sám na to rád vzpomíná: „*Nechali se zaskočit, protože nevěděli, že mluvím plynule anglicky.*“⁴¹ Ve svém projevu vyjádřil názor, že za to, co děti poslouchají, by měli být zodpovědní rodiče a ne senát. Výstup Dee Snidera byl vítězný, vydavatelství nemusela na hudební nosiče umisťovat žádné varovné cedulky, ale nakonec se stejně většina z nich pod nátlakem PMRC sklonila a začala desky označovat.

---

³⁴ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

³⁵ Srov. CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s.129.

³⁶ Manžel Susan Bakerová, James Baker, byl ministrem financí a později ministrem zahraničních věcí.

³⁷ Její manžel Al Baker byl senátorem za stát Tennessee a seděl v Obchodní komoře. V roce 1992 se stal viceprezidentem Spojených států a v roce 2000 mu kvůli podivnostem ve volebním systému uniklo zvolení prezidentem.

³⁸ Parents' Music Resource Center.

³⁹ CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s. 129.

⁴⁰ Dee Snider do Washingtonu nejel sám, spolu s ním měli vypovídat Frank Zappa a John Denver.

⁴¹ CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s. 132.

Nejen ve Spojených státech, ale i jinde byl heavy metal odsuzován. Například Jihokorejská federace kulturních organizací roku 1975 zakázala několik skladeb skupiny Black Sabbath, protože je považovala za „protiválečné a podvrtné“.⁴² „Korejské stanice všechny vlastněné státem přestaly heavy metal hrát a dlouhovlasy mladíkům byly na místě stříhány vlasy policisty s nůžkami v ruce.“⁴³

Ani na našem území nebyla situace v osmdesátých letech pro heavy metal nijak příznivá. Kapely musely povinně podstupovat takzvané přehrávky, které se po roce 1983 ještě zpřísnily. Přehrávky znamenaly vlastně vystoupení kapely před porotou, která hodnotila, zda je kapela pro tehdejší komunistický režim přijatelná či nikoli. Nepřijatelné byly anglické texty, po zpřísnění přehrávek musel repertoár kapel alespoň z osmdesáti procent tvořit materiál pocházející z Československa nebo ze země socialistického tábora. Všichni členové kapel navíc skládali zkoušky ze znalosti not a historie hudby. Kapela často musela mít zřizovatele (např. Svaz socialistické mládeže /SSM/ nebo Základní organizace Revolučního odborového hnutí /ZORO/), který ručil za nezávadnost kapely.⁴⁴ Metalisté byli často i v tisku označováni jako příživníci a protisocialističtí živlové. Nejznámější článek krtizující heavy metalovou mládež, který se objevil v Rudé frontě je nadepsán takto: „Kult násilí a smrti. Proč?“. Autor v něm otevřeně napadá heavy metalovou subkulturu a nazývá její členy postupně fašisty, satanisty a přívrženci hnutí Ku Klux Klan. Jen pro ilustraci: „Ruce výhrůžně sevřené v pěst vyletovaly proti usínající obloze „Heil! Heil! Heil!“ rozléhalo se údolím amfiteátru.“⁴⁵ V článku je zřejmě zaměněn pokřik Hej! běžný na heavy metalových koncertech za nacistický pozdrav.

2.2. GENDER

V heavy metalové subkultuře je více mužů než žen, je proto zajímavé zkoumat, jak se v ní nahlíží na genderovou otázku. Už od raných let této subkultury se zdálo, že jde čistě o mužské společenství, ale velice záhy se začalo ukazovat, že i ženy mají cit pro heavy metal. První čistě ženskou kapelou byla britská Girlschool. Nejednalo se navíc o žádnou podřadnou kapelu pochybné kvality, ale o jednu z nejdůležitějších kapel NWOBHM. Úspěch Girlschool samozřejmě přilákal i

---

⁴² Srov. CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s. 131.

⁴³ Tamtéž, s. 131.

⁴⁴ Srov. SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže...*, s. 219-220.

⁴⁵ URBAN, L. Kult násilí a smrti. Proč?, *Rudé právo*, 30.8. 1988, s. 5.

množství dalších žen a dívek nejen pod pódium, ale i na něj. Díky vyššímu přirozenému rozsahu hlasu se začaly prosazovat zejména zpěvačky. Mezi nejznámější patří Betsy Weiss z kapely Bitch nebo Dorothy (Doro) Pesch⁴⁶ z německé skupiny Warlock. Co se týče fanynek, v osmdesátých letech minulého století měly v rámci glam metalu zvláštní úlohu tzv. groupies, o kterých už jsem pojednal výše.

Zvětšování počtu žen v heavy metalové subkultuře ovšem pro většinu jejích členů nepředstavovalo žádný problém. Naopak ženský prvek byl přivítán jako osvěžující změna oproti převažujícím mužským tématům. Kapely, v jejichž středu stála žena, nebo dokonce celé složené pouze z žen, tak brzy získaly obrovskou popularitu.

Dnes už nikdo nepovažuje za zvláštní, že se v heavy metalové subkultuře angažují také ženy. Sice stále jsou oproti mužům v menšině, ale stav se začíná vyrovnávat. Ženy už několikrát dokázaly, že zvládnou to samé co muži, například dnes už bývalá zpěvačka skupiny Arch Enemy, Angela Gossow⁴⁷, si osvojila schopnost growlingu a screamingu, což bylo považováno za něco, co ženské hlasivky nikdy nezvládnou.

2.3. HEAVY METAL A NÁBOŽENSTVÍ

Tato podkapitola se zabývá vztahem heavy metalové subkultury a náboženství a je rozdělena na pět hlavních částí: (1) střety heavy metalu a křesťanství, (2) satanismus, (3) heavy metal jako prostředek mezináboženského dialogu, (4) zbožštění některých hudebníků a (5) posednutí. Úvodem je třeba uvědomit si důležitost tohoto tématu pro heavy metal. Většina hudebníků v raných dobách metalu byla vychovávána nábožensky, to samozřejmě ovlivnilo jak jimi produkovanou hudbu, tak jejich image či vystupování v médiích. Bez náboženství (především křesťanství) bychom zde neměli heavy metal, tak jak ho známe dnes. Neméně důležité je uvědomit si fakt, že ne všechny texty byly striktně protináboženské nebo protikřesťanské. Problematice textů se věnuje poslední kapitola práce.

---

⁴⁶ Doro Pesch později Warlock opustila a rozjela sólovou kariéru. Koncertuje dodnes.

⁴⁷ Angela Gossow u Arch Enemy skončila 17.3. 2014 a nahradila ji bývalá zpěvačka kapely The Agonist, Alissa White-Gluss.

- *Heavy metal versus křesťanství*

Heavy metal se s křesťanstvím střetával už v dobách, kdy se objevila první heavy metalová nahrávka. Texty orientované k magii nebo satanismu samozřejmě dráždily všechny, kteří zastávali křesťanské hodnoty. Je zajímavé, že z počátku například Black Sabbath měli i skladby, které Boha velebily, například píseň „After forever“. Později se však kloní spíše k temnějším stránkám. Gavin Baddeley, významný satanista a spisovatel, si vysvětluje odklon Black Sabbath od Boha takto: „*Některé texty Black Sabbath je možné nazvat křesťanskými, ale fanoušci chtěli satanistickou skupinu a tím určili směr, jakým se následně Black Sabbath ubírali.*“⁴⁸ Satanismus přítomný v textech Black Sabbath byl ovšem jen slabý odvar toho, co mělo teprve přijít.

Největší střety zažila heavy metalová subkultura s křesťanstvím především ve Skandinávii, která je tradičně protestantská. Největší konflikt se rozpoutal na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století v Norsku. V roce 1995 se navíc v Norsku slavilo tisícileté výročí násilného zavedení křesťanství⁴⁹, které značně uspisilo pád Vikingů. Norští blackmetalisté následně vyhlásili nový cíl, vypudit křesťanství ze země stejně násilně, jako do ní vtrhlo. Středem všeho byla black metalová kapela Mayhem, která se bouřila proti tradičním protestantským hodnotám. Mayhem na sebe velice rádi strhávali pozornost, otevřeně se hlásili k satanismu, dali si pseudonymy, aby nemuseli používat svá původní křesťanská jména. I jejich pódiová show byla pobuřující. Na krajích pódia byly prasečí hlavy naražené na kůlech a zpěvák Death na pódiu nasával vzduch z papírového pytlíku, ve kterém měl mrtvého ptáka.⁵⁰ To ale nebylo všechno, poté co si zpěvák Death prostřelil brokovnicí hlavu, zbytek kapely si udělal talismany ze zbytků jeho lebky a fotografie jeho prostřelené hlavy se objevila na obalu následující desky.

Nejzávažnějším prohřeškem norského black metalu však bylo vypálení několika dřevěných kostelů. „*První byl na řadě majestátní dřevěný kostel z dvanáctého století zvaný Fantofkirke, podpálený před úsvitem 6. Června roku 1992. Tento případ žhářství rychle následovaly další. Zapáleny byly kostel Be-*

---

⁴⁸ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

⁴⁹ Křesťanství zavedli na severním pobřeží Norska pohanští králové Olaf I. Tryggvason (995) a Olaf II. Haraldsson (1015).

⁵⁰ Srov. CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s.281-282.

*dehaus v Ullandhaugu, kostel v Revheimu, kaple v Holmenkollenu, kostel ve Skjodu, kaple v Ormöye, kostel Hauketo og Prinsdal a kostel v Asane.*⁵¹ Vypalování kostelů je většinou metalistů odsuzováno a žháři jsou považováni za duševně nemocné jedince. Jsou však tací, kteří vypalování kostelů podporují. Například člen skupiny Emperor Vegan Tveitan, zvaný Ihsahn říká toto: „*Všechny kostely měly takřkajíc historickou hodnotu, protože to ale byla hodnota křesťanská, bylo třeba je zredukovat na hromádku popela.*“⁵² Většina žhářů byla dopadena a odsouzena, několik jich už bylo znovu propuštěno na svobodu a nebezpečí tak není zažehnáno, přesto vypalování skončilo v roce 1996.

- *Satanismus*

Již několikrát jsem se satanismu dotkl, nyní bych se jím rád zabýval podrobněji. Co spojuje jedince, kteří sami sebe nazývají satanisty? „*Ti, co se označují za satanisty, nemají žádnou společnou posvátnou knihu, ani společného vůdce, nemají ani společnou víru v reálnou existenci satana. Jediné co je spojuje je protest proti společnosti, vyjadřovaný pomocí satana.*“⁵³ Označení satan užívají monotheistická náboženství pro duchovní bytost, která je v odporu vůči Bohu. Zdeněk Vojtíšek rozlišuje vcelku přesně tři druhy satanismu. Myslím, že toto dělení je velmi přiléhavé, a proto ho přebírám. Vojtíšek tedy rozlišuje náboženský, mravní a kulturní satanismus.⁵⁴

➤ *Náboženský satanismus*

Tato forma satanismu je spíše otázkou minulosti, dnes už se s ní setkáme jen zřídka. Jde o typ satanismu, kdy jde vlastně o vzpouru proti společnosti, která dříve byla většinou křesťanská a tím vzniká dojem, že jde o vzpouru proti křesťanství samotnému. Když ale jde primárně o formu protestu proti společnosti, proč je tento druh satanismu označován za „náboženský“: Jde především o formu uctívání satana. Satan byl uctíván formou modlitby, obětí, vzývání, apod. Oběťmi byla většinou malá zvířata (černý kohout, černá kočka), o lidských obětech neexistují přesvědčivé důkazy.⁵⁵

---

⁵¹ CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s. 258-286.

⁵² CHRISTE, I. *Ďáblův hlas ...*, s. 286.

⁵³ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*, s. 168.

⁵⁴ Srov. Tamtéž, s. 168-170.

⁵⁵ Srov. Tamtéž, s. 168.

➤ *Mravní satanismus*

Zde už nejde o vzpuru proti většinově křesťanské společnosti, ale proti křesťanské morálce, která je podle satanismu pokrytecká, slabošská a škodlivá. „*Mravní satanismus hlásá víru v člověka, který není spoután žádnými omezeními, žije volně a pokud bezdůvodně a vysloveně neškodí, je mu vše dovoleno. Proti solidaritě staví egoismus, proti odpuštění spravedlivou odplatu, proti společenským normám přírodu a její boj o přežití.*“⁵⁶

Na tomto základě vznikla 30.4. 1966 v San Francisku první Církev satanova. Založil ji Anton Szandor La Vey, který o tři roky později sepsal také tzv. Satanskou bibli, která mimo jiné stanovuje postup a význam jednotlivých satanských rituálů. „*Obřady Církve satanovy jsou zamýšleny spíše jako psychotherapeutické než náboženské akce – jde v nich o nalezení lidské přirozenosti, sebevědomí a sexuální svobody i o odpoutání se od pokrytecké lidské společnosti.*“⁵⁷ Satanská bible je v roce 1991 přeložena do češtiny a ještě téhož roku zakládá Jiří Valter v Brně první českou pobočku Církve satanovy. „*Církev satanova má u nás asi 100 členů.*“⁵⁸ Zde je jasně vidět spojení satanismu a heavy metalu. Jiří Valter, jinak též známý jako Big Boss, je totiž zakládajícím členem a zároveň zpěvákem české kapely Root, která se ve svých textech zabývá výhradně satanem.

➤ *Kulturní satanismus*

Tato forma satanismu už se nebouří proti křesťanství, ani křesťanské morálce, ale spíše proti hodnotám západní společnosti⁵⁹. Projevem tohoto odporu je zejména vandalismus a zavrhování tradičních hodnot krásy. „*Proti tomu se v satanistických výtvarných, literárních a zejména hudebních dílech objevují témata hnusu, krve, smrti, apod. Samotná víra v existenci satana či jeho případné uctívání není v tomto kulturním protestu rozhodující.*“⁶⁰ Kulturní satanismus je tak nejmírnější formou protestu, a je tak v celku neškodný. „*Často zůstává jen u umělecké stylizace, ale v některých*

---

⁵⁶ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů...*, s.170.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Tamtéž, s. 171.

⁵⁹ Ty jsou ovšem velmi často také křesťanské.

⁶⁰ Tamtéž.

případech v zahraničí vedl satanismus, probuzený na koncertech či festivalech, ke kriminálním činům.“⁶¹

Satanismus lze tedy shrnout takto: Jde především o formu protestu proti ve společnosti převládajícím názorům, morálním či estetickým principům, vyjádřenou úctou k satanovi, který často není považován za reálně existující entitu, ale spíše za symbol vzdoru. Většina heavy metalových umělců pak spadá do úrovně kulturního satanismu. Výjimky lze samozřejmě nalézt v norském black metalu, ty by se pak pravděpodobně řadily spíše do mravního satanismu.

- *Heavy metal jako prostředek mezináboženského dialogu*

Postoj heavy metalu k náboženství však není jen negativní. Heavy metal se také může stát mostem, který spojuje jedince různých náboženství a různých kultur. Tento aspekt heavy metalu však v naší kultuře příliš nerozpoznáme a to z toho důvodu, že naše kultura je nábožensky relativně jednodušší. Křesťanství stále dominuje a s lidmi jiných vyznání se denně nesetkáváme. Jiná situace však nastává v zemích, jako je Indie nebo Izrael. Zde je heavy metal důležitým prostředníkem: „*V metalu se střetávají různí lidé s různou vírou, různým náboženstvím. Neexistují zde žádné kategorie nebo normy. Spojuje to celou kulturu dohromady.*“⁶² Lidé, kteří jsou schopni jeden druhého zabít, spolu najednou popíjejí a užívají si společně hudbu, naučí se vzájemnému respektu a jsou v budoucnu schopni diskutovat i o tématech týkajících se jejich (rozdílné) víry.⁶³

- *Zbožštění některých hudebníků*

Zřídka se v heavy metalové subkultuře stává, že jsou hudebníci zbožštění a stávají se nejen oblíbenými interprety, ale často také životními vzory a názory obsažené v jejich textech se stávají životní filosofií uctívajících jedinců. Velice zajímavý je případ britské skupiny Iron Maiden: „*V Brazílii, stejně jako ve Skandinávii existuje Maiden náboženství, protože pro spoustu lidí v těchto zemích to hodně znamená. V některých případech je to ale trochu přehnané. Hodinu a půl cesty od Sao Paola je kněz, který dělá kázání o moralitě textů Iron Maiden.*“⁶⁴

Tím knězem je pětatřicetiletý Marcos Motolo, který mimo jiné drží rekord

---

⁶¹ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů...*, s.171

⁶² *Global metal* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

⁶³ Srov. Tamtéž.

⁶⁴ *Iron Maiden: Flight 666* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

v počtu tetování ve stylu Iron Maiden, má jich 136. Svého syna pojmenoval Steve Harris, tedy po baskytaristovi Iron Maiden.

Ovšem nejen u Iron Maiden se můžeme setkat s tímto fenoménem. Zajímavé je, že podobné zážitky mají i členové skupiny Slayer. Slayer se proslavili svými velmi temnými texty, které velice často kritizují Boha, tentokrát ovšem nejen toho křesťanského, ale také toho islámského. Paradoxně právě po koncertě této kapely měla jedna fanynka pocít téměř zbožné úcty. „*Slayer je náboženství. Tohle je církev. Dnes večer jsem byla v kostele.*“⁶⁵

- *Posednutí?*

Pokud se podíváme na heavy metalovou subkulturu a její činnost, jistě můžeme najít množství prvků, které se dají označit za náboženské, především chování při koncertech. Jednání fanoušků pod pódiem i samotných hudebníků může připomínat stavy extáze nebo posedlosti. Toto téma úzce souvisí s výše popsányi davovými tanci, kdy se jedinci stávají posedlými. Otázkou ovšem je, čím jsou posedlí. Ulrich Bäumer ve své knize tvrdí, že fanoušci i umělci jsou posedlí d'áblem, který je nutí jednat tak, jak by v běžném životě jistě nejednali. S tímto názorem se jistě dá souhlasit, ale autor neuvažuje o typu hudby, který nemá nic společného s d'áblem, mystikou či čarodějnictvím. Jak by Bäumer vysvětlil davové tance na koncert christian metalových interpretů? Podle mého názoru je tou vyšší silou, která jedince posedá, hudba samotná nebo energie v ní obsažená.

K problematice vztahu heavy metalu a náboženství je třeba si uvědomit dvojí. Za prvé náboženství je pro heavy metal velice důležité, ať už jako jeho oponent nebo inspirace. Za druhé nelze ve všech projevech heavy metalové subkultury vidět d'áb- la či jinou vyšší moc, která by subkulturu ovládala. Satanismus, který je v subkultu- ře jistě silný, většinou neznamena nic víc než vzpouru proti většinové společnosti.

2.4. NÁSILÍ A SMRT

Násilí a smrt jsou témata, která do heavy metalu zavedl pravděpodobně už Alice Cooper v osmdesátých letech. Alice Cooper předváděl na pódiu děsivou podívanou plnou krve. Dokonce měl připravené číslo, při kterém sám sebe s'al na gilotině (samozřejmě šlo o trik). „*Nemohl jsem prostě jen zpívat: welcome to my nightmare*

---

⁶⁵ GROW, K. *Heavy metal, od hard rocku až po extrémní metal*, s.4.

(vítej do mé noční můry) bez toho, aniž bych lidem noční můru dal,“⁶⁶ říká Alice Cooper. Nakonec se skupina Alice Coopera právě kvůli násilné povaze jejích vystoupení stala první kapelou, která byla zakázána na území Velké Británie. Ovšem v porovnání s death metalem byl Alice Cooper dětem přístupný.

Násilí se stejně jako smrt stalo všeprostopujícím tématem některých podžánrů heavy metalu. Objevuje se v textech, na obalech alb, v hudebních klipech i pódiové show jednotlivých kapel. Důvodem, proč se násilí a smrt v textech objevuje, je dle mého názoru snaha šokovat co největší počet lidí a tím k sobě přitáhnout pozornost. Některé texty pojednávají o tak hrůzných formách smrti, o jakých by normální člověk nedokázal ani uvažovat. Podobně je tomu s obaly alb, pravděpodobně nejhrozi-
vějšími a také nejkontroverznějšími obaly se pyšní kapela Cannibal Corpse.⁶⁷ Brutalita zobrazená na jejich obalech alb je tak pobuřující, že v mnoha zemích (např. v Austrálii) byly tyto obaly zakázány. V Německu a na Novém Zélandě se nesmějí hrát skladby z prvních třech desek Cannibal Corpse, a to ani na živo, ani z rádií. Alex Webster, člen skupiny Cannibal Corpse na toto téma říká: „*Když někdo nezná death metal a uvidí jeden z obalů našich alb, tak ho to šokuje. Pokud ne, tak to znamená, že jsme neudělali dobrý obal.*“⁶⁸

Texty, obaly i živá show jsou odporné, tak co ke kapelám jako Cannibal Corpse přitahuje takové množství fanoušků? Gavin Baddeley vyslovuje zajímavý názor. „*Je to primitivní přání, které máme. Existuje spojitost mezi vědomím naší smrtelnosti a tím, jak moc chceme vidět smrtelnost ve smrti. Několik pokolení zpátky rodiny sdílely smrt svých blízkých. Když zemřeli, byli vystaveni v místnosti. Tak si všichni uvědomovali, že smrt je součástí života. Jakmile na to zapomeneme, začneme se vidiny smrti ještě více bát.*“⁶⁹

Brutální texty však podle některých mají také stinnou stránku. Spousta kapel počínaje Ozzym Osbournem, Slayer a Cannibal Corpse byla nesčetněkrát nařčena z podněcování mládeže k vraždám nebo sebevraždám. Všechna tato nařčení skončila neúspěchem, nikdy se neprokázalo, že mezi vraždami či sebevraždami mladistvých a poslechem heavy metalu existuje souvislost. Také Kerry King, kytarista skupiny Slayer, brutální texty obhájuje. „*Americké zprávy se soustřeďují na násilí.*

---

⁶⁶ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

⁶⁷ Viz obrazová příloha na konci práce, obr. 7.

⁶⁸ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

⁶⁹ Tamtéž.

Všechno, co ukážou je „Řezník v Denverské škole“. Věnují tomu pozornost dva, možná tři dny, zatáhnou do toho spoustu lidí. Věnují se tomu víc, než my v našich textech. Všichni milují krásu smrti.“⁷⁰

Násilí se ovšem neobjevuje jen v kapelách, ale také pod pódiem. Již několikrát zmíněné davové tance jsou plné násilí. Všichni fanoušci, se kterými jsem měl možnost se na toto téma bavit, však násilí při davových tancích přijímají jako něco, co je očišťuje. Členové skupiny Sliknot potvrzují: *„Osobně jsme radši, když se děti vyřádí v kotli, než aby ubližovali někomu jinému, protože už nemají co ztratit.“⁷¹*

2.5. DROGY A ALKOHOL

Heavy metalová subkultura byla hlavně v jejích počátcích velmi spjata s drogami. Nejen členové kapel, ale také fanoušci měli kvůli drogám časté problémy se zákonem. Jako zázrakem však žádný z hudebníků nezaplatil za svou závislost životem. Změny ovšem drogy vyvolaly. Ozzy Osbourne, zpěvák kapely Black Sabbath, byl tak silně závislý na drogách, že už nebyl schopen vystupovat. Byl tedy z kapely vyhozen, později se své závislosti zbavil a dnes je z něj vegetarián. I v dalších letech drogy devastovaly heavy metalovou subkulturu. Dalším člověkem, který na svou závislost doplatil byl Dave Mustaine, který byl vyhozen z kapely Metallica, poté se i on závislosti zbavil a založil dnes velmi úspěšnou kapelu Megadeth. Heavy metal byl s drogami spojen samozřejmě hlavně v osmdesátých letech, když byla Amerika poblázněna glam metalem. Drogy byly glam metalem dokonce propagovány. Ovšem málem se staly osudnými pro baskytaristu kapely Mötley Crüe, Nicky Sixx, který byl po předávkování heroinem lékaři prohlášen za mrtvého. Zachránily ho až dvě injekce adrenalinu přímo do srdce. Po několika podobně vypjatých situacích se drogy z heavy metalu prakticky vytratily, ovšem tvrdit, že heavy metal je dnes úplně čistý nelze.

S alkoholem je to jiné. Za celou historii heavy metalové subkultury měl na svědomí více životů. Například zpěvák australské kapely AC/DC, Bon Scott, zemřel na otravu alkoholem, kytarista skupiny Slayer, Jeff Hahneman si alkoholem přivodil selhání jater. I přes to je však alkohol texty některých kapel přímo propagován. Některé kapely se dokonce specializují na texty o alkoholu. Takovému od-

---

⁷⁰ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

⁷¹ Tamtéž.

větví se říká *pub metal*. Někteří hudebníci jsou sami chodící reklamou na alkohol. Za zmínku v této souvislosti stojí baskytarista a zpěvák kapely Mötörhead, Lemmy Kilmister, který o sobě ve svých devětašedesáti letech prohlašuje, že vypije dvě lahve whisky denně.

3. Témata obsažená v textech

V průběhu celé práce se zabývám texty, ale dosud jsem neuvedl ani jediný příklad. Poslední část práce je ovšem textům přímo věnovaná. Ukazuje, jak se témata zmíněná v předchozí kapitole objevují přímo ve vybraných textech. Všechny překlady jsou mé vlastní.

3.1. NÁBOŽENSTVÍ

Slayer – Disciple (Učedník)⁷²

*Drones since the dawn of time
Compelled to live your sheltered lives
Not once has anyone ever seen
Such a rise of pure hypocrisy
I'll instigate I'll free your mind
I'll show you
what I've known all this time*

*Trubci od počátku časů
Přinuceni žít ve skořápkách
Ani jednou neviděli
Takové povstání pokrytectví
Vyštvu je, osvobodím tvou mysl
Ukážu ti
co jsem celou tu dobu věděl*

*God Hates Us All,
God Hates Us All
You know it's true
God hates this place
You know it's true
he hates this race*

*Bůh nás všechny nenávidí
Bůh nás všechny nenávidí
Víš, že je to pravda
Bůh nenávidí toto místo
Víš, že je to pravda
nenávidí tuhle rasu*

(...)

*Man made virus infecting the Word
Self-destruct human time bomb
What if there is no God
would you think the fuckin' same
Wasting your life
in a leap of blind faith
Wake the fuck up
can't ignore what I say
I got my own philosophy.*

*Člověk stvořil virus, co napadá svět
Sebezničující lidská časovaná bomba
Co když není Bůh,
budeš přemýšlet stejně
Budeš plýtvat svým časem
zaslepen vírou
Kurva, probud' se
neignoruj to, co říkám
Mám svou vlastní filozofii*

⁷² SLAYER, Disciple, in *God hates us all* [CD].

Text „Disciple“ je jedním z nejdiskutovanějších textů americké thrash metalové skupiny Slayer. Jde samozřejmě o kritiku náboženství, které je v textu přirovnáváno k viru, který jednou bude mít na svědomí konec lidstva. Celý text je podán formou výzvy mistra k učedníkovi. Za učedníka si můžeme dosadit každého posluchače této písně. Fráze opakovaná z refrénu se dokonce stala titulem celého alba, tedy *God hates us all*. Podobných textů je ovšem mnoho, proč je tedy právě tento tak diskutovaný? Odpověď se skrývá ve vůdčí osobnosti skupiny Slayer. Tom Araya je totiž praktikující katolík a proto je zarážející, že právě on je tím, který ve svých písních hlásá podobné myšlenky. Sám zpěvák na to říká: „*Není pravda, že nás všechny nenávidí. Zkrátka to dobře zní. Lidi si musí uvědomit, že to co děláme je umění a já myslím, že umění má odrážet společnost. My odrážíme tu temnější stránku společnosti.*“⁷³

3.2. NÁSILÍ A SMRT

Texty zabývající se násilím a smrtí často nemají jiný cíl než šokovat své posluchače. Proto tento text nechávám bez komentáře a zmiňuji ho jen pro představu, kam až heavy metal zachází. Podle mnohých se jedná o nejbrutálnější text v heavy metalové historii.

Autopsy – Charred remains (Jen spálenina)⁷⁴

<i>Buring from the inside out</i>	<i>Hoříš zevnitř</i>
<i>Bloody foam spews from your mouth</i>	<i>Zvracíš krvavou pěnu</i>
<i>Smell the putrid stench of flesh</i>	<i>Cítíš smrad shnilého těla</i>
<i>As it burns you to your death</i>	<i>Když tě oheň spaluje k smrti</i>
<i>Feel the flesh drip from your face</i>	<i>Cítíš, jak ti maso odkapává z obličeje</i>
<i>Turing black, vision fades</i>	<i>Přichází tma, vidění mizí</i>
<i>Eyeballs melt into their sockets</i>	<i>Oční bulvy se rozpouští v důlcích</i>
<i>Involuntarily set ablaze</i>	<i>Nedobrovolně zapálen</i>
<i>Gutwrenching screams fill the air</i>	<i>Střearvoucí křik plní vzduch</i>
<i>The rancid smell of burning hair</i>	<i>Zatuchlý smrad pálicích se vlasů</i>
<i>Screaming in excruciating pain</i>	<i>Křičící nesnesitelnou bolestí</i>
<i>Blood boils over warping veins</i>	<i>Krev vyvěrá z deformovaných žil</i>
<i>Burnt skull collapses onto melting brains</i>	<i>Spálená lebka padá do tajícího mozku</i>
<i>Spontaneous death, up in flames</i>	<i>Náhlá smrt v plamenech</i>
<i>Twisting and writhing as life burns away</i>	<i>Kroutíš se a svjíš, když život odhořívá</i>
<i>Until nothing is left but charred remains</i>	<i>Dokud nic nezbude, jen spálenina</i>

⁷³ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

⁷⁴ AUTOPSY, Charred remains, in *Severed survival* [CD].

3.3. HEAVY METAL NA STRANĚ SPOLEČNOSTI

V jedné z předchozích kapitol jsem se věnoval konfliktu heavy metalu a společností. V současné době je ovšem proti společnosti zaměřeno jen málo textů, heavy metal svou kritiku zaměřil jinam. Zde bych chtěl předložit důkaz o tom, že heavy metal se může stát mluvčím širší společnosti, například před politickou elitou. Právě politické špičky se dnes stávají největším terčem kritiky, o čemž svědčí i následující text americké death metalové kapely Six Feet Under.

Six Feet Under – Amerika The Brutal⁷⁵

<i>I'd rather died</i>	<i>Radši zemřu,</i>
<i>than to live in this fucked world</i>	<i>než abych žil v tomhle zasraným světě.</i>
<i>Mr. President, I'm not here</i>	<i>Pane prezidente, nejsem tu proto,</i>
<i>to do your dirty work</i>	<i>abych dělal vaši špinavou práci</i>
<i>Alone, I think I'm fighting a losing battle</i>	<i>Myslím, že je to prohraný boj.</i>
<i>Worth dying not for oil</i>	<i>Cenou smrti není ropa.</i>
<i>NO WAR Amerika the brutal</i>	<i>Žádnou válku, surová Ameriko.</i>
<i>Listen it's a fucking joke</i>	<i>Poslouchej, je to zasranej vtíp,</i>
<i>and they make you believe it on the TV</i>	<i>a televize tě donutí mu uvěřit.</i>
<i>That's how they deceive you-</i>	<i>Takhle tě klamou.</i>
<i>I watch and I listen</i>	<i>Koukám se a poslouchám,</i>
<i>and I question their reasons</i>	<i>ptám se, jaký mají důvod.</i>
<i>You know what,</i>	<i>A víš co?</i>
<i>I don't fuckin believe them</i>	<i>Já jim kurva nevěřím.</i>
<i>NO WAR Amerika the brutal</i>	<i>Žádnou válku, surová Ameriko.</i>
<i>When I want to know the future</i>	<i>Když chci znát budoucnost,</i>
<i>I look into the past</i>	<i>Dívám se do minulosti</i>
<i>I think of my best friend</i>	<i>Myslím na mého nejlepšího přítele</i>
<i>and his stories of Vietnam</i>	<i>a jeho příběhy z Vietnamu</i>
<i>And now I got a cousin fighting in Iraq,</i>	<i>Ted' můj bratranec bojuje v Iráku</i>
<i>and I want him coming back</i>	<i>a já chci, aby se vrátil.</i>
<i>I'm not afraid to speak my own mind</i>	<i>Nebojím se říct co cítím,</i>
<i>I don't use the first amendment</i>	<i>nepoužívám první dodatek,</i>
<i>to hide behind</i>	<i>abych se za ním schoval.</i>
<i>I'm guaranteed that freedom,</i>	<i>Mám právo na svobodu,</i>
<i>I'm born with that right</i>	<i>narodil jsem se s ním.</i>
<i>And for that I'm ready to fight</i>	<i>A pro něj jsem připraven bojovat.</i>
<i>I'd rather die</i>	<i>Radši zemřu,</i>
<i>than to live in this fucked world</i>	<i>než abych žil v tomhle zasraným světě.</i>
<i>Fake president, I'm not here</i>	<i>Falešný prezidente, nejsem tu proto,</i>

⁷⁵ SIX FEET UNDER, Amerika The Brutal, in *Bringer of Blood* [CD].

<i>to do your dirty work</i>	<i>abych dělal vaši špinavou práci.</i>
<i>Alone I think I'm fighting this losing battle</i>	<i>Myslím, že je to prohraný boj.</i>
<i>- worth dying?</i>	<i>Cena smrti?</i>
<i>NO WAR Amerika the brutal</i>	<i>Žádnou válku, surová Ameriko.</i>

Píseň by se dala označit za protestsong proti tehdejšímu americkému prezidentovi, jímž byl Georg W. Bush. Jde o jasnou kritiku války v Iráku, která začala 20. března 2003. Album *Bringer of Blood* začala kapela nahrávat 30. března 2003 a vyšlo ještě téhož roku v listopadu. Je s podivem, jak rychle dokázali Six Feet Under zareagovat na změněnou politickou situaci a drtivá většina textů na zmíněném albu se věnuje právě válce v Iráku. Už samotné označení „Bringer of Blood“ (Nositel krve) může odkazovat právě k G.W. Bushovi.

3.4. GENDER

Genderové otázky se v heavy metalových textech objevují různě. Některé kapely, jako například Manowar vyzdvihují mužnost, oslavují mužskou sílu a naopak ženskost marginalizují. Existují i opačné případy, kdy je vyzdvihován ženský princip nad mužský, například píseň *Metal Queen* zpěvačky Lee Aron. Jiné kapely, především glam metalové, vykreslují ženu pouze jako oběť sexuální touhy, to je i případ písně *Girls, Girls, Girls* Los Angeleské kapely Mötley Crüe.

Mötley Crüe – Girls, Girls, Girls (Holky, holky, holky)⁷⁶

<i>Friday night and I need a fight</i>	<i>Páteční noc a já se potřebuju rvát</i>
<i>My motorcycle and a switchblade knife</i>	<i>Moje motorka a vystřelovací nůž</i>
<i>Handful of grease in my hair feels right</i>	<i>Gel ve vlasech mi dělá dobře</i>
<i>But what I need to make me tight are those</i>	<i>Ale co potřebuju mít nejbliž jsou...</i>
<i>Girls, Girls, Girls</i>	<i>Holky, holky, holky</i>
<i>Long legs and burgundy lips</i>	<i>dlouhý nohy a tmavě rudý rty</i>
<i>Girls, Girls, Girls</i>	<i>Holky, holky, holky,</i>
<i>Dancin' down on Sunset Strip</i>	<i>slíkající se na Sunset Strip</i>
<i>Girls, Girls, Girls</i>	<i>Holky, holky, holky,</i>
<i>Red lips, fingertips</i>	<i>červený rty, konečky prstů.</i>
(...)	
<i>I'm such a good good boy</i>	<i>Jsem tak hodnej kluk,</i>
<i>I just need a new toy</i>	<i>jen potřebuju novou hračku.</i>
<i>I tell ya what, girl</i>	<i>Víš co holka,</i>
<i>Dance for me,</i>	<i>zatancuj mi.</i>

⁷⁶ MÖTLEY CRÜE, *Girls, Girls, Girls*, in *Girls, Girls, Girls* [CD].

*I'll keep you overemployed
Just tell me a story
You know the one I mean*

*Já tě pořádně zaměstnám.
Tak mi řekni příběh,
ty víš, kterej myslím.*

Na této písni je jasně vidět, jak vypadá glam metalový text. Prakticky žádný příběh, jen popis divokého života ve stylu Sex, Drogy, Rock n Roll. Velice typické je také používání různých dvojsmyslů.

3.5. ALKOHOL

Alkohol je opět častým tématem glam metalu. Ovšem i ostatní heavy metalové podžánry o něm často pojednávají. Někteří mluví o speciálním podžánru heavy metalu, takzvaném pub metalu, který v České republice zastupuje například skupina Alkehol. Ve světě pak hlavně skupina Korpiklaani. Typické texty pub metalu se velmi podobají těm glam metalovým, žádný příběh, jen oslava divokých pitek a večírků.

Alkehol - Zmaštěnej⁷⁷

*Hele vole dobrá zpráva
už jsem zlitej jako kráva
ležim reju držkou zemi
mám to celý rozostřený
Jedno pivo střídá druhý
před očima se mi dělaj kruhy
cejtim se jako námořník
Já jsem zmaštěnej zmaštěnej na hromadu složenéj
Zmaštěnej vožralej – ty vole to je síla
Zmaštěnej zmaštěnej můj pohled je skleněnej
Zmaštěnej vožralej – ty vole to je síla
Další pivo už se točí
všichni na mě valej oči
jeden panák druhej třetí
snad mi hlava neuletí
Jen pár vodek absinth rummy
tělo už mám jako z gumy
já jsem totiž námořník.*

Texty jsou jednou z nejdůležitějších součástí heavy metalu, nejen že často určují image kapely, ale názory v nich obsažené jsou často přebírány celou heavy

---

⁷⁷ ALKEHOL, Zmaštěnej, in *Pojďme se napít* [CD].

metalovou subkulturou. Právě kvůli textům byl heavy metal často napadán širší společností, která věřila, že nevhodné texty negativně ovlivňují psychiku a tím i chování posluchačů, především dětí. Vliv brutálních textů na psychiku jedinců však nikdy nebyl dokázán.

Závěr

Přestože zlatá éra heavy metalu se datuje do osmdesátých let minulého století, i dnes na ulicích často potkáváme jedince, kteří se řadí do heavy metalové subkultury. Na svém počátku heavy metal lákal společenské outsidersy, kteří díky němu našli komunitu, do které mohli patřit. Postupem času se však tento fenomén tak rozrostl, že dnes mezi metalisty najdeme jak chudé, tak bohaté. Heavy metal neuvěřitelným způsobem spojuje lidi různých kultur, různých společenských vrstev i různých náboženských vyznání. Přes všechna svá pozitiva však heavy metal prošel i svými temnějšími obdobími, která na celou subkulturu vrhla špatné světlo. I dnes se tak setkáme s odporem vůči heavy metalové subkultuře ze strany širší společnosti, který je často i oprávněný. V heavy metalu se skrývá mnoho, někdo v něm najde povzbuzení, někdo smysl života, ale je v něm ukryto i nebezpečí, které spočívá hlavně v doslovném vykládání textů, které jsou často myšleny jen symbolicky. Na závěr zbývá zodpovědět poslední otázku. Proč je heavy metal tak odsuzovaný, když jiné hudební styly (např. hip hop) za sebou mají mnohem více skandálů a podněcují kriminalitu minimálně stejným způsobem jako heavy metal? Myslím, že správně odpovídá Sam Dunn: „*Metal konfrontuje to, co bychom nejraději ignorovali, oslavuje to, s čím nesouhlasíme, ukazuje to, čeho se nejvíc bojíme.*“⁷⁸

---

⁷⁸ *Metal: A headbangers journey* [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S.

Seznam literatury:

Encyklopedie:

GROW, K. *Heavy metal, od hard rocku až po extrémní metal*, Praha, Slovart, 2012, ISBN: 978-80-7391-662-6.

VOJTÍŠEK, Z., *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*, Vyd. 1, Praha, Portál, 2004, ISBN: 80-7178-798-1.

Monografie:

BÄUMER, U. *Chceme jen tvoji duši, rocková scéna a okultismus, fakta a souvislosti*, Praha, Logos, 1991, ISBN: 3-87857-192-5.

HEBDIGE, D. *Subculture: The meaning of style*, Londýn, Routledge, 1979, ISBN: 978-0415039499.

CHRISTE, I. *Ďáblův hlas: Heavy metal kompletní historie pro znalce*, Praha, BB art, 2005, ISBN: 80-7341-477-5.

LÉVI-STRAUSS, C. *Smutné tropy*, Praha, Rybka, 2011, ISBN: 978-80-87067-11-6.

SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže, uvedení do problematiky*, Praha, Grada, 2010, ISBN: 978-80-247-2907-7

Články publikované v novinách a časopisech:

TESAŘ, V.; VAVROUCHOVÁ, P. Stage diving, anketa, *Spark, rock magazín*, 2012, roč 21., č. 8, s. 29.

URBAN, L. Kult násilí a smrti. Proč?, *Rudé právo*, 30.8. 1988, s. 5.

Filmové dokumenty:

Global metal [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S. Kanada, 2008, Banger Films.

Iron Maiden: Flight 666 [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S. Kanada, 2009, Banger Films.

Metal: A headbangers journey [film], režie: DUNN, S.; MCFADYEN, S. Kanada, 2005, Banger Films.

Sedm epoch rocku [film], režie: WHATELY, F. Velká Británie, 2008, BBC Worldwide.

Audio nahrávky:

ALKEHOL, Zmaštěnej, in *Pojďme se napít* [CD], Česká republika, 2010, EMI Czech republic.

AUTOPSY, Charred remains, in *Severed survival* [CD], Velká Británie, 1989, Peaceville records.

MÖTLEY CRÜE, Girls, Girls, Girls, in *Girls, Girls, Girls* [CD], USA, 1987, Electra Records.

SIX FEET UNDER, Amerika The Brutal, in *Bringer of Blood* [CD], USA, 2003, Metal Blade Records.

SLAYER, Disciple, in *God hates us all* [CD], USA, 2001, American recordings.

Elektronické dokumenty:

Social values, Science and Technology [PDF]. Evropská komise, 2005-06, [cit. 2014-14-03]. Dostupné online na:

<http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_225_report_en.pdf>

Obrazová příloha:

Obr. 1: Rob Halford a jeho typická image

Převzato z: < <http://basseca.deviantart.com/art/Judas-Priest-Rob-Halford-VI-282697094>>

Obr. 2: Typický vzhled hudebníků a fanoušků black metalu

Převzato z: < <http://morningpassages.com/2010/06/peter-beste-photos-from-true-norwegian-black-metal/>>

Obr. 3: Davové tance - Wall of death

Převzato z: < <http://metalmusicblog.com/category/metal-basics/>>

Obr. 4: Davové tance - Mosh-pit

Převzato z: < <http://www.radiok2.cz/Shows/Details/29>>

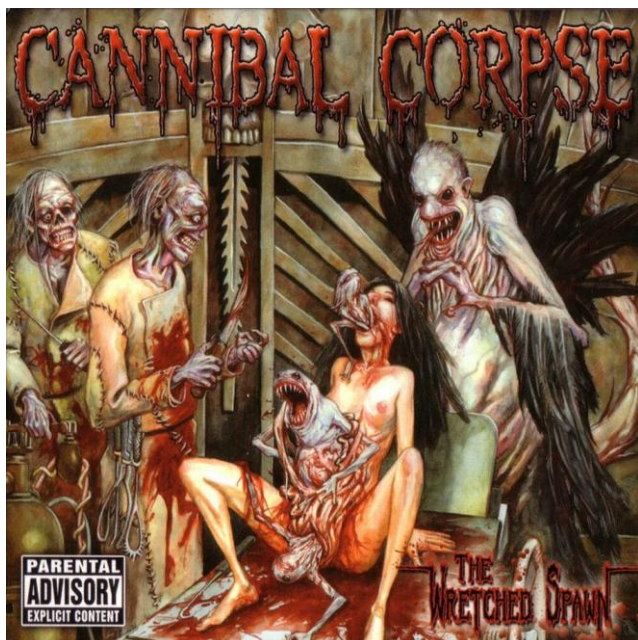
Obr. 5: Davové tance - Crowd-surfing

Převzato z:< <http://jorgearenillas.com/>>

Obr. 6: Davové tance - Stage-diving

Převzato z: <<http://alajipota.tumblr.com/post/56209317755/dim-mak-steve-aoki-at-the-metro-by-pix-by-ash-on>>

Obr. 7: Pobuřující obal skupiny Cannibal Corpse k desce The Wretched Spawn

Převzato z: <<http://hery-chandrawinata.blogspot.cz/2013/05/cannibal-corpse-wretched-spawn-2004.html>>

ABSTRAKT

PEŠEK, J. *Subkultura heavy metalu, následovníci ďáblova hlasu*, České Budějovice 2014, Bakalářská práce, Jihočeská universita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, Katedra filosofie a religionistiky, vedoucí práce PhDr. Vít Erban Ph.D.

Klíčová slova: heavy metal, subkultura, společnost, náboženství, násilí, smrt, umění.

Práce se zabývá heavy metalovou subkulturou. V první části představuje pojem, historii heavy metalu, heavy metalové podžánry, společenské role v samotné subkultuře (kdo je člen kapely, hrozič, groupie, atd.) a společenské tance, které se odehrávají na koncertech heavy metalových kapel. Druhá část je věnována kontroverzním tématům spojeným s heavy metalem jako: gender, náboženství, násilí, smrt, drogy a alkohol. Dále popisuje vztah mezi heavy metalovou subkulturou a společností. Předmětem poslední části jsou heavy metalové texty, které jsou často velmi kontroverzní a někdy mohou být nazvány za zdraví škodlivé.

Abstract

The heavy metal subculture, Followers of devils voice

Key words: heavy metal, subculture, society, religion, violence, death, art.

The work deals with the heavy metal subculture. In the first part it introduces the term, history of heavy metal, heavy metal sub-genres, social roles in the subculture (who is band member, headbanger, groupie, etc.) and collective dances which are taking part in concerts of heavy metal bands. The second part is devoted to controversial topics connected to heavy metal like: gender, religion, violence, death, drugs and alcohol. Next it describes relationship between heavy metal subculture and society. The subject of the last part is heavy metal lyrics which are very often controversial and which sometimes can be named like health harmful.